



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**In Vaticinia Isaiae, Prophetæ Clarissimi, Paraphrasis,
Heroico carmine conscripta**

Carpenteius, Joannes

Antverpiæ, 1588

Cap. 8.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68688)

*Quae carpent tauri nullo custode vagantes,
Et pecudum genus omne teret domitumq; ferumque.*

Cap. 8.

*Abnuerat dictis praeberere fidelibus aures
Plebs populusq; simul patresque atque ipse tyrannus:
Cum Deus haud temere sperni sua numina passus
Me vocat, & tandem dat talia iussa vocato:
Parce senex populis mysteria sancta prophanis
Pandere, namque illos tali non dignor honore,
Quin potius fidei monumentum nobile nostra,
Magno inscribe libro, castaq; nouaq; papyro.
Fige stylum humanum, venturæque sacra docetæ
Promissis me stare meis, populoque fideli
Veloci-prædam celeri-spoliūmque daturum:*

Nam quem mox mittam, tali cognomine gaudet.

*Iamque venit: testes hæc signent scripta citati,
Zacchariãsq; Barachides, Vriãsq; sacerdos.*

Namque ego vatem ipsam accessi, quæ tẽpore partus

Maturo natum enixa est, quem iussus ab alto

Veloci-prædam celeri-spoliūmque vocavi.

Nec verò hoc illi nomen sine numine nostro

Contigit: ille prius patrem matrẽmque ciere

Quam possit puer, Assyrius ruet omnia lætæ

Mœnia palmifera victor turrata Damasci,

Et Samaritarum spolijs potietur opimis.

Atque hæc pœna manet genus Israëlẽ profectum

O vates (nec enim tibi fata arcana sibebo,

Adiecit Dominus) quod aquas Siloẽntis ab alta

Labentes leni cum murmure rupe Sionis,

Et sacram Solymam veterumque palatia regum,

Hic ubi perpetuam sedem imperiumque locaram,

Posthabuere Rasis Samaritanique Phacæ,

Diuitiis, regnisque meo siue numine partis?

Serui degeneres, æternæque secula digni

Seruire, & dominos ferre & mutare frequenter.

Pro quibus admisis Deus en Deus agmina vindex

Innumera, armataque equitum peditumque cohortes

Quas celer Euphrates quas mittit eous Orontes,

Heu nunquam frustra suspecti, denique totam

Assyriam, pompa cultūque & diuite gaza

Spectandam, sæui ductu auspicioque tyranni

Impete sædis fragas violento effundet in oras.

Ille velut torrens hybernis imbris auctus,

Aggeribus-ve ruens effractis spumeus amnis,

G 2

Quem

Cap. 8.

1 Et dixit Dominus ad me: Sume tibi librum grandẽ, & scribe in eo stylo hominis: velociter spolia detrahe, & cito prædare.

2 Et adhibui mihi testes fideles Vriam sacerdotem, & Zachariam filium Barachiz.

3 Et accessi ad prophetissam, & concepit & peperit filium. Et dixit Dominus ad me: Voca nomẽ eius, Accelera spolia detrahe festina prædari.

4 Antequã sciat puer vocare patrem suum & matrem suam, auferetur fortitudo Damasci & spolia Samaria coram rege Assyriorum.

5 Et adiecit Dominus loqui ad me dicens:

6 Pro eo quod abiecit populus iste aquas Siloẽ quæ vadunt cum silentio, & assumpsit magis Rasin & filium Romeliã:

7 Propter hoc adducet Dominus super eos aquas fluminis fortes & multas, regẽ Assyriorũ & omnem gloriam eius. Et adteendet super omnes riuos eius, & super vniuersas ripas eius.

Sub hac figura rursus describitur partus virginalis.

Illo fons est à Sionis radice defluens, non iugibus aquis, sed certis horis ebulliens: Ecclesiã significat. Alter Melopotamiz, alter Syriæ fluius: Verique regioni olim Assyrij imperarunt.

Quem nulla moles, obstacula nulla morantur,
Trans montes, vallésque cauas, crassásque paludes,
Trans saltus siluásque nigras, fluuíosque tumentes
Signa feret prope collectis viribus ingens,
Præuenietque sui famam, velocior alis
Fulguris, aut torto balearis verbere funde.

8 Et ibit per Iudam
inundans, & transiens
vsque ad collum ve-
niet. Et erit extensio
alarum eius, implens
latitudinem terræ tuæ
ô Emmanuel.

9 Congregamini populi
& vincemini,
Audite vniuersa pro-
cul terræ, Conforta-
mini & vincemini,
Accingite vos & vin-
cemini.

10 Inite consilium &
dissipabitur, loqui-
mini verbum & non
fiet, quia nobiscum
Deus.

11 Hęc enim ait Do-
minus ad me. Sicut
in manu forti crudi-
uit me ne irem in via
populi huius, dicens:
12 Non dicatis con-
iuratio. Omnia enim
quæ loquitur populus
iste, coniuratio est: &
timore eius ne timea-
tis aut paueatis.

13 Dominum exer-
cituum ipsum sancti-
ficare: ipse pauor ves-
ter & terror vester, &
erit vobis in sanctifi-
cationem.

14 In lapidem autem
offensionis & petram
scandali duabus do-
mibus Israël, & in la-
queum & in ruinam
habitãibus Ierusalẽ.

8 Perque tuos fines latè Iudæa vagatus,
Oram omnem quanta est victricibus obteget armis.

Ipsam etiam regni caput affectabit, & arcem
Diue tuam Emmanuel bello tentabit aperto.

9 Sed frustra. Furor est iniusta laceessere bella,
Inq; Deum armari: cõeant in fœdere reges

Quotquot habet tellus; Austro iungare trionis
Cultor hyperborei; descende remissus Eoo

Vesper, & unanimes in prælia mittite turmas:
(Audiat hæc quisquis numero confidit & armis,

Et quisquis nostro longè serit orbe remotus,)
Illius egregias virtutes clarâque facta

Inuictamque manum fusi stratique per agros
Clade fatebimini vestra: Deus utile vobis

Propositum mentemque adimet, Deus optima vertes
Consilia, & rapidis dabit irrita ferre procellis.

Scilicet ille Deus nobiscum dimicat, illi
Perpetuos caso debebimus hoste triumphos.

11 Euentura cano: dudum mihi certa futuri
Facta fides: Deus ipse Deus dum plurima patrat

Fortia, ne recto deflectere tramite vellem,
Edocuit sæpe ista diu multumque monendo.

12 Heu fugite, ô pueri, grex ô mihi semper amate,
Concipere indomitos scelerata mente furores:

Quales hæc populi noua factio coniurati
Nunquam non animo coquit & spurco euomit ore:

Nec vos interea moueat consponsa malorum
Seditio, nec ad hunc strepitum paueatis inanem:

13 Tantum ipsum armorum Dominum bellique potentem
Percolite, & digna ter sanctum dicite laude.

Hic vester terror, vester pauor unicus esto,
Vester amor: sic fiet ut illo mente recepto,

Integritas vitæ nunquam mutanda sequatur,
Paxque animi dulcisque quietes memorabile donum.

14 At domui Israël, domui infelicis Iudæ,
Et Solymis quicunque tenent (loca perfidi) sedes,

Pro duce proque astro portum monstrante petitur,
Rupis

In tentationi-
bus promittit
victoria.
Mysterio illud
Vincemini
ter repetitur.

Initium sapi-
entiae timor
Domini.

Christus fa-
ctus est iudex
in scdulum,
Gentibus au-
tē in iustitiā,
1. Corinth.
cap. primo.

Elegit Domi-
nus stulta
mundi & in-
firma, ut con-
funderet sa-
pientes &
for. 1a. 1. Co-
rinth. cap. 1.

*Rupis erit vice nauis fraga, scopulique sub unda
Sub breuib'usque vadis ad funera certa latentis.*

¹⁵ *Plurima in hunc turba impinget, collis'aque fœde
Frangetur, laqueoque velut deprensa tenaci
Aut oppressa graui nec opino proruta casu
Concidet, heu nunquam vasto emersura profundo.*

¹⁶ *Ergo age quandoquidem me contempsere volentes,
Signatum legis sacrae clausumque volumen*

*Aufer ab indignis, Vates, melioribus illud
Iamdudum tradi stat pectore fixa voluntas.*

*Sic faciam (dixi) manet aeternumque manebit
Iste liber clausus, cunctis'que erit inuia charta.*

*Pagina sacrata, donec Deus Israël
Auersus Deus, hic quem gentibus audio saepe
Promitti, adueniat mundo letabile sydus.*

¹⁸ *Ille ego nunc adsum presens, quid queritis ultra?*

*Ecce ego nunc, nec solus ego, sed quos mihi magnus
Donat habere pater, qui igniti fulmine verbi
Terrifico & signis memorandis dogmata falsa
Isacidum ritus'que feros aliquando retundent,
Non alium expectate. Adsum quem misit ab alto
Bellipotens Dominus cultor custos'que Sionis.*

¹⁹ *Me tantum, non falsiloquos audite susurros,
Neu vestra monitis pateant mendacibus aures,
Queis vos fas contra, magicas accingier artes
Inuitant, & ad astrologos & vana remittunt
Ventriloqua responsa senis, manes' ve profundo.
Excitos erebo, calumque reuisere parca
Inuita, incantantis anus stridore coactos.*

*Ne, quæso vos o pueri, ne talibus unquam
Credite portentis: Deus est qui numine solus
Momenta atque vices rerum vertitque regitque,*

*Scilicet ille sacris per publica vota vocatus
Legitimis, dubiisque pie de rebus ab omni
Consultus populo, facta euentura recludet,
Seu viuos tangant, seu dudum lumine cassos,
Fas nulli dubitare fidemque negare loquenti.
Cætera quæ terram circaque cadauera tristis
Sacra superstitione reperit, non sacra, sed esse
Impia, & vltori scitote odiosa Tonanti.*

Lex etenim vetat, & patribus iussa edita nostris.

*Qui contra sentire audent, erroribus actos
Insanis, lux destituet, verique serenus*

15 Et offendent ex
eis plurimi, & cadent
& conterentur, & ir-
ruentur & capiuntur.

16 Liga testimoniū,
signa legem in disci-
pulis meis.

17 Et expectabo Do-
minum qui abscon-
dit faciem a domo
Iacob, & præstolabor
eum.

18 Ecce ego & pueri
mei quos dedit mihi
Dominus in signa at-
que portenta Israël
a Domino exercituum
qui habitat in monte
Sion.

19 Et cum dixerint
ad vos, Quærite a
Pythonibus & a diui-
nis qui stridunt in
incantationibus suis.
Nunquid non popu-
lus a Deo suo requirit
pro viuis ac mortuis?

20 Ad legem magis
& ad testimoniū.
Quod si non dixerint
iuxta verbum hoc, nõ
erit eis matutina lux.

*Et matutinus fulgor, noxque orta tenebris
Tartareis, ductum pedibus regimēque negabit.*

21 Et transibit per eā,
& corruet, & esuriēt;
& cum esurierit, iras-
cetur, & maledicet
Regi suo & Deo suo,
& suspiciet furtum.

*11 Illi precipites nullo impellente ferentur
Auiā per, salebrāsque scabras, abruptaq; saxa.
Deficiet victus, turpisque sequetur egestas,
Qua miseris bilem in nares irāque ciebit
Pectoribus: tum in sta ferent conuitia reges,
Dūq; impostores, manēsque haud ritē vocati.*

22 Et terram intuebi-
tur, & ecce tribulatio,
& tenebræ, & disso-
lutio, & angustia, &
caligo persequens, &
non poterit auolare
de angustia sua.

*12 Frustra oculis lucem celo terrāque requirent,
Nox illam densa eripiet, tenebrāq; perennes,
Horror ubique & ubique metus exanguis in artus
Peruadet (ferale malum) genua agra fatiscunt,
Nec seuo dabitur finis. -ve modus -ve dolori,
Quā diu homo affixi calum calique parentem
Negligere audebunt, sua somnia vana secuti.*

Cap. 9.

1 Primo tempore al-
leuiata est terra Za-
bulon & terra Nephtalim,
& nouissimō
aggrauata est via ma-
ris trans Iordanē Ga-
lileæ gentium.

*1 At non aeternum pietas oppressa iacebit,
Sed Domino celi terras lustrante resurget.
Tum primi populis animi, verāq; redibunt
Virtutis sensus & libertatis amantes.*

2 Populus qui am-
bulabat in tenebris
vidit lucē magnam:
habitantibus in re-
gione vmbre mortis,
lux orta est eis.

*Prima iugum excutiet Zabulon, quam leta sequetur
Nephtalis Assyrj primæ crudelia quondam
Vincula seruitij experta, mox ad mare gentes
Quæ trans Iordanem Galileia regna frequentant,
Exilient posito ad lucis noua signa veterno.*

3 Multiplicasti gētem
& magnificasti læti-
tiam; lætabuntur co-
ram te sicut qui lætā-
tur in messe, & sicut
victores capta præda,
quādo diuidūt spolia.

*2 Et populus longo torpens qui tempore densis
Sederat in tenebris, & opaca mortis in vmbra,
Ex oriente die præclara luce fruetur.*

4 Iugum enim onctis
eius & virgā humeri
eius & sceptrum ex-
actoris eius superasti
sicut in die Madian.

*3 Quā lato lux illa tua Dux optime mentis,
Quāque saluari terris felicibus ortu
Fulserit, aucta docent radiati gaudia mundi,
Quisque novos sibi post tenebras gratatur honores:
Non secus ac gelida post horrida frigora bruma,
Veris que æstatis que metus, lætatur agellum
Maturis flauum prospectans messor aristis,
Aut miles sacris affigens postibus arma,
Captiuāque domum reuehens post prælia prædam,
Militiæ creperos gaudet memorare labores.*

*4 Magna quidem causa est, & qua non iustior vlla
Latitiæ: nam tu Deus, o Deus, æthere ab alto
Despiciens terras, crudelis dura tyranni
Imperia, & solium & virgam exactoris acerbi,
Qui genus humanum iam dudum victor iniquis
Legibus, & magna seuis ditione premebat,*

Fregisti,

Cap. 9.

Ex his tri-
bus pieri-
que Aposto-
lorum fuerit,
quod & Ma-
thæus Euā-
gelistā innuit.
Cum enim de
eorū vocatio-
ne agit, primū
per fines
Zabulon &
Nephtalim
Iesum deducit:
postea
quemadmo-
dum illos de-
legerit, prudē-
ter subiungit.
Vide ca. 3. vbi
hunc ipsum
locum citat.

Secundum
litteram hæc
facta sunt, i-
zechia regnā-
te, cum missi
set ad decem
tribus Israel
hortatos ut
relictis impiis
superstitio-
bus, ad veram
pietatem &
veri Deicultū
redirent. Videt
Iosephū An-
t. lib. 9. ca. 10.

Exactor hic
Satanas est &
ministri eius.